

Бібліографічний опис:

[Від редакції] (2021). Юрій Бача (13.05.1932 – 25.01.2021) [некролог]. *Народна творчість та етнологія*, 1 (389), 139–140.

[Editorial] (2021). Yuriy Bacha (13.05.1932 – 25.01.2021) [obituary]. *Folk Art and Ethnology*, 1 (389), 139–140.

ЮРІЙ БАЧА

(13.05.1932 – 25.01.2021)

25 січня 2021 року відійшов у засвіти відомий український письменник, публіцист, літературознавець, педагог, громадський діяч Юрій Бача з Пряшівщини. Народився він 13 травня 1932 року в с. Кечківці Свидницького округу (сучасна Словаччина). Закінчив педагогічний та філософський факультети Університету ім. Коменського в Братиславі, згодом – аспірантуру з української літератури Київського державного університету імені Тараса Шевченка. Захистив кандидатську дисертацію «Літературний рух на Закарпатті середини ХІХ століття» (1960). Працював асистентом, потім – старшим викладачем Пряшівського педінституту, доцентом кафедри української мови та літератури Пряшівського філософського факультету Університету ім. Шафарика. За свою громадську діяльність і патріотичну українську позицію був заарештований і засуджений на чотири роки перебування у в'язниці. Утративши роботу, перебивався, працюючи робітником, шофером, комірником; у травні 1990 року повернувся до Університету, від 2001 року – професор української літератури.

Юрій Бача був активним членом Культурного союзу українських трудящих ЧСРР, фундатором Ради Українського клубу в Пряшівському «Руському домі», членом Європейського конгресу українців. Від 1990 року Ю. Бача активно залучається до закордонної україністики,

викладає в Українському вільному університеті в Мюнхені, бере участь у конференціях та інших заходах у Києві, Львові, Ужгороді, викладає у Славістичному університеті, виступає з лекціями. Лауреат Міжнародної літературної премії імені Богдана Лепкого.

Юрій Бача – автор понад десяти книжкових і близько тисячі інших публікацій – наукових, художніх, публіцистичних. Він є автором монографій, таких як «Літературний рух на Закарпатті середини ХІХ ст.» (1961), «За і проти. Про умови розвитку української літератури в Чехословаччині після 1945 року» (1990), «З історії української літератури Закарпаття та Чехословаччини» (1998), збірки оповідань «А матері твої завиджу» (1991), збірки поезій «На правах рукопису» (2002), роману «Олекса» (1993), публіцистичних студій «Добрий день, Україно» (2002), «Юрій Бача – хто він такий? (персональна бібліографія)» (2002). Чотири рази перевидавалася книга Ю. Бачі, А. Ковача, М. Штеця «Чому, коли і як? Запитання й відповіді з історії та культури русинів-українців (Чехо)Словаччини / підготував Юрій Бача» (перше видання 1967 р., останнє – 2013 р.). У ній коротко й доступно описано походження та ідентифікацію місцевих українців, їхній спосіб життя, матеріальну й духовну культуру, зокрема мову і фольклор. У 2006 році у видавництві «Мистецька лінія» в Ужгороді опубліковано «Вибрані твори Юрія Бачі», куди увійшли кращі прозові та поетичні твори письменника. У 2008 році з'явилася друга частина, у якій уміщено літературознавчі й публіцистичні праці митця. На видання чекає ще одна книга.

Пам'ять про Юрія Бачу, цього видатного українця, що був будителем наших братів за кордоном, назавжди залишиться в серцях усіх небайдужих до долі своєї Вітчизни.

Колектив ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України